

Dne: 7.5.2014

SPOROČILO ZA JAVNOST

Pričetek prvega dela akcije 0,0 šofer – Trezna odločitev

V petek, 9. maja 2014, se prične prvi del preventivne akcije "0,0 šofer - Trezna odločitev", ki jo ministrstvo za zdravje koordinira v okviru Resolucije Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 - 2022. V akciji poleg ministrstva za zdravje sodelujejo Policija, Javna agencija RS za varnost prometa, inšpekcijske službe, strokovne institucije in nevladne organizacije.

Prvi del akcije bo trajal do nedelje zvečer, akcijo pa bomo ponovili še v juniju, oktobru, novembru in decembru. Določene preventivne in nadzorne aktivnosti se bodo izvajale tudi v drugih obdobjih leta oziroma skozi vse leto.

Z Akcijo "0,0 šofer – Trezna odločitev " se je država, skupaj s stroko in nevladnimi organizacijami tudi letos zavezala, da bo z različnimi ukrepi prispevala k odgovornejšemu ravnanju vseh udeležencev v prometu in vseh tistih, ki lahko z doslednim izvajanjem zakonodaje na tem področju vplivajo na zmanjšanje prometnih nesreč in drugih posledic, ki nastanejo zaradi škodljive in tvegane rabe alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi.

V vseh terminih akcije bo zagotovljen poostren policijski nadzor nad vožnjo pod vplivom alkohola in prepovedjo prodaje in ponudbe opitim, poostren nadzor pa bodo izvajale tudi inšpekcijske službe (nadzor nad prodajo mladoletnim). Inšpekcijski nadzor se bo izvajal tudi nad prepovedjo prodaje in ponudbe alkohola med delovnim časom na delovnem mestu in nad prepovedjo opitosti na delovnem mestu.

Javna agencija RS za varnost prometa bo posebej obravnavala problematiko alkohola v okviru prometnih delavnic, občinski sveti Sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu bodo organizirali preventivne dogodke, Javna agencija pa je vse izpitne centre tudi pozvala, da pri kandidatih za vozniški izpit posebej obravnavajo problematiko alkohola.

S svojimi aktivnostmi bodo prisotne tudi nevladne organizacije in javni zavodi na primer Zavod za razvoj družinske medicine, Zveza šoferjev in avtomehanicov Slovenije, DrogArt, Inštitut UTRIP, Mladinsko združenje brez izgovora, Rdeči križ Slovenije, Društvo Žarek upanja in drugi.

Potekale bodo tudi številne preventivne in promocijske aktivnosti, ki jih bodo izvajali Javna agencija RS za varnost prometa, Območne enote Nacionalnega inštituta za javno zdravje, ter različne nevladne organizacije. Ministrstvo za zdravje v okviru javnega razpisa za sofinanciranje programov varovanja in krepitev zdravja v letih 2013 in 2014 sofinancira več kot 30 programov zmanjševanja škodljive in tvegane rabe alkohola in programov zmanjševanja povpraševanja po prepovedanih drogah in psihoaktivnih snoveh.

V mesecu maju, ki je zaradi maturantskih plesov in številnih prireditev še posebej kritičen, bodo v okviru osnovnih in srednjih šol ter drugih izobraževalnih ustanov potekali tudi različni preventivni projekti, med njimi na primer projekti "Čista nula - čista vest", "Rdeča luč za starše" in "5x STOP je COOL" v izvedbi Zavoda varna pot ter projekt "Izberi sam" v izvedbi Združenja DrogArt, ki bo promoviral tudi svojo mobilno aplikacijo "Furam 0,0". V drugi polovici maja bo organizirano 5. srečanje Foruma NVO za kakovost v preventivi na temo alkoholne politike v organizaciji Inštituta UTRIP, Mladinskega združenja brez izgovora in Rdečega križa Slovenije in izobraževalni seminar o posledicah pitja alkohola v družini na vzgojo in razvoj otrok in mladostnikom v izvedbi društva Žarek upanja.

Za nadaljnje zmanjševanje števila žrtev nesreč, ki so povezane z alkoholom, je seveda nujno tudi sodelovanje vseh udeležencev v cestnem prometu. Kot vsako leto, tudi letos vse udeležence v cestnem prometu pozivamo, da:

- **pred in med vožnjo ne uživajo alkoholnih pijač, prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi,**
- **upoštevajo dejstvo, da alkohol v organizmu ostane tudi do 12 ur in več po zaužitju, odvisno od količine zaužite pijače,**
- **tudi kot pešci in kolesarji ravnajo odgovorno v prometu in se vanj vključujejo s trezno glavo,**
- **in na sploh upoštevajo cestno prometna pravila.**

Pozivamo tudi organizatorje javnih prireditev, lastnike gostinskih lokalov ter trgovce naj bodo pozorni pri prodaji in ponudbi alkoholnih pijač in spoštujejo določbe Zakona o omejevanju porabe alkohola.

Podatki kažejo izboljšanje stanja

V zadnjem obdobju so bili v Sloveniji na področju udeležbe v prometu pod vplivom alkohola, prepovedanih drog ter drugih psihoaktivnih snovi uvedeni različni zakonodajni in rehabilitacijski ukrepi, okrepilo pa se je tudi izvajanje vsakoletnih preventivnih akcij državnih in strokovnih institucij ter civilne družbe. Do neke mere lahko govorimo o celovitem pristopu na tem področju.

Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč na slovenskih cestah, ki je bil v zadnjih trinajstih letih najvišji leta 2008 (13%), se od leta 2009 dalje giblje okrog 10%.

Pozitivne spremembe beležimo tudi v deležu alkoholiziranih voznikov, ki so povzročili smrtno prometno nesrečo. Najmanj takih nesreč je bilo v letu 2011, ko je delež iz več kot 30% padel na 23%. To lahko pripišemo spremembam zakonodaje, pa tudi javni razpravi, ki je spremljala te spremembe in prispevala k ozaveščenju ljudi. V letu 2012 se je delež alkoholiziranih povzročiteljev smrtnih nesreč sicer spet povišal nad tretjino, vendar je v lanskem letu že padel na 30,7%. Cilj Nacionalnega programa je, da ta delež ne preseže 30%. Padel ni samo delež ampak po letu 2011 beležimo tudi najmanjše število prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so bile povzročene pod vplivom alkohola od leta 2000 dalje. V prometu je tudi vse manj alkoholiziranih udeležencev, saj podatki policije kažejo, da se je od leta 2001 do 2013 ta odstotek zmanjšal iz 20% na manj kot 4%.

To kaže na to, da na tem področju enkratne akcije ne zagotavljajo uspeha, ampak lahko boljše rezultate pričakujemo samo ob kontinuiranih in usklajenih prizadevanjih celotne družbe. Tak pristop v Sloveniji zagotavljamo z implementacijo nacionalnega programa.

Opiti vozniki imajo od leta 2011 dalje možnost, da se udeležijo svetovanja glede tvegane in škodljive rabe alkohola pri svojem izbranem osebnem zdravniku. Od začetka oktobra 2011 do konca septembra 2013 so bile na tej podlagi izbrisane kazenske točke 189 voznikom. Poleg tega je nova zakonodaja uvedla tudi napotitev opitih voznikov v enega od rehabilitacijskih programov, kot so edukacijske in psihosocialne delavnice ali zdravljenje. Od voznikov, ki so kontrolni zdravstveni pregled opravljali zaradi vožnje pod vplivom alkohola, je bilo v dveh letih na edukacijske delavnice napotenih preko 11.200 voznikov, na psihosocialne delavnice preko 1850 voznikov in na zdravljenje 627 voznikov. Od tistih, ki so vozili pod vplivom prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil in drugih psihoaktivnih snovi, je bilo na edukacijske delavnice napoteno 206 voznikov, na psihosocialne delavnice 26 voznikov in na zdravljenje 23 voznikov. Tako je bilo v dveh letih z namenom ohranitve vozniškega dovoljenja na zdravljenje zaradi odvisnosti napotenih okoli 650 oseb.